

Handläggare, direkttelefon/Our reference, telephone

Kristin Forsberg, 046-31 17 72, kristin.forsberg@sgu.se

Hanna Wåhlén, 08-545 215 11, hanna.wahlen@sgu.se

Information gällande resultat från utförd markundersökning

Det har nu gått några månader sedan Sveriges geologiska undersökning (SGU) påbörjade en utredning av den före detta plantskolan i Örkelljunga. Resultaten från de inledande undersökningarna har nu utvärderats och visar att det förekommer rester av bekämpningsmedel i marken som kommer från den tidigare plantskolan. En sammantagen bedömning är att det inte finns en omedelbar risk för människors hälsa, varken för de boende på fastigheten eller i närområdet.

Bakgrund

Som vi tidigare informerat om så företräder SGU staten för att undersöka och vid behov åtgärda föroreningar i mark och grundvatten som orsakats av statliga myndigheter som inte längre finns kvar. Den nedlagda myndigheten Skogsvårdsstyrelsen drev skogsplantskolor på ett antal platser i Sverige, vilka nu undersöks av SGU. I Örkelljunga låg tidigare en plantskola som lades ner på 1960/70-talet då området istället bebyggdes med bostäder. Du har fått detta brev eftersom din bostad ligger inom det tidigare verksamhetsområdet för plantskolan. Syftet med de utförda markundersökningarna i Örkelljunga, liksom vid övriga platser som undersöks, är att säkerställa att det inte finns kvar rester av bekämpningsmedel i marken sedan plantskolan drevs, som kan innebära en risk för människor eller miljö.

Utförd undersökning

För att undersöka mark och grundvatten vid plantskolan i Örkelljunga har provtagning genomfört i flera omgångar. Prover från yttlig jord har tagits inom era gemensamma grönområden samt från ett urval av era trädgårdar under augusti månad. Prover från djupare jord har tagits med en borrhandsvagn några veckor därefter. Samtidigt installerades tre grundvattenrör för att mäta halterna i grundvatten. Provtagningen har anpassats utifrån den kunskap vi har om plantskolans tidigare verksamhet i Örkelljunga och erfarenheter från andra undersökta plantskolor. Det bekämpningsmedel som vanligtvis påträffas vid plantskolor är DDT. DDT är en förorening som inte är lättrörlig utan binder till organiskt material i marken och inte sprids så lätt.

Resultat från utförd undersökning

Större delen av plantskolans verksamhetsområde i Örkelljunga har tidigare varit odlingsområden där skogsplantor har drivits upp. I dessa områden har vi hittat spår av DDT i yttlig jord. I samlingsprover som har tagits från era gemensamma grönytor och trädgårdar påträffas rester av DDT vanligen i halter mellan 0,1 och 4,3 mg DDT/kg TS (TS=torrsubstans, dvs. förorening per kilo torr jord). Dessa halter är i de flesta fall högre än de generella riktvärden som Naturvårdsverket har tagit fram för förorenad mark. Att de uppmätta halterna av DDT och vissa andra bekämpningsmedel är högre än de generella riktvärdena innebär inte att det är farligt att bo på denna plats. Men eftersom riktvärdena överskrids så kommer SGU att genomföra fler undersökningar och utredningar inom området.

Rester av DDT i marken leder till fortsatt utredning

Riktvärden för DDT finns framtagna för ”känslig markanvändning, KM” (0,1 mg/kg TS) och för ”mindre känslig markanvändning, MKM” (1 mg/kg TS). Dessa riktvärden har beräknats så att de mikroorganismer som finns naturligt i jorden ska kunna växa och frodas på ett tillräckligt bra sätt. Naturvårdsverkets riktvärden som beskriver risker för människans hälsa beräknas i den generella modellen till 3,4 mg/kg TS (KM), respektive 250 mg/kg TS (MKM). Riktvärdet för KM har beräknats utifrån flera antaganden om hur mycket DDT en människa som vistas i området kan få i sig genom att äta växter (ex. egenodlade grönsaker), genom att få i sig jord (ex. små barn som äter jord) samt genom att dricka vatten (ex. om man har en egen brunn). Det är framförallt riskerna med att äta växter från det förorenade området som gör att riktvärdet för KM är så lågt. För KM har man då räknat med att 10 % av den mängd växter som en människa äter under sitt liv har odlats inom det förorenade området, vilket ofta är högt räknat. För MKM räknar man inte med att man äter grönsaker som odlats inom det förorenade området eller att man dricker grundvattnet inom området. I de fortsatta utredningarna kommer riktvärden att tas fram som är anpassade till förutsättningarna på den här platsen, så kallade platsspecifika riktvärden.

Höga halter kommer att grävas bort

I en slänt som ligger norr om ert bostadsområde (bakom Kornettvägen N-T) har mycket höga halter av DDT påvisats i den ytliga jorden i närheten av den plats där plantskolans lagerbyggnad tidigare låg. I ett samlingsprov var halten 468 mg/kg TS. SGU har därför beslutat att utföra en åtgärd inom detta område genom att gräva bort de förorenade jordmassorna i början av nästa år.

Arbetet med att planera för detta schaktarbete pågår för fullt. Mer information kommer att skickas ut till er när det närmar sig. Innan massorna kan grävas bort kommer det göras provgropar inom området i och i anslutning till slänten för att avgränsa föroreningen.

- **Torsdagen den 14 december** kommer provgropar att grävas med grävmaskin i slänten.
- **Tisdagen den 19 december** kommer en borrhandsvagn hjälpa till att ta prover på större djup från gräsmattan ovanför slänten och i gångvägen längs med slänten.

Mer information

Detta brev är en kort sammanfattning av det vi har kommit fram till vid de inledande undersökningarna. Vill ni läsa hela rapporten är ni välkomna att kontakta oss på SGU. Rapporten går också att ladda ner från SGUs webbplats www.sgu.se/orkelljunga.

Vänliga hälsningar

Kristin Forsberg och Hanna Wåhlén

Projektledare, Sverige geologiska undersökning